

Izloži vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrt leta 8 din. Izveza Jugoslavije 56 din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1.50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisni se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, izasrate in reklamacije.

Cene insercijske po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.605. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

11. številka.

MARIBOR, dne 18. marca 1924.

58. letnik.

Osnovanje bloka proti Pašičevi vladi.

Pretečeni teden ostane brezdvomno eden najpomembnejših v zgodovini države SHS, kakor tudi v politični zgodovini SLS. Načelna borba, ki jo je vodila SLS od svojega početka sem, je dobila popolno zadoščenje in načelno stališče delovanja v parlamentu je po vztrajnem in težkem stališču zmigalo. Prvi uspeh je tu. Za njim pa pridejo drugi. Vsi, ki so napadali SLS, češ, kje so uspehi, so danes osramočeni, kajti ravno ti so morali pred nesebično in dosledno borbo za pravična načela vpogniti svoj hrbet in priznati vse, proti čemer so zabavljali in se borili. V interesu ljudstva bi bilo samo želeli, da tem korakom sledijo tudi drugi, dokler ne pade koruptna vlada Nikole Pašiča, da se nikdar več ne dvidne, temveč da se na razvalinah korupcije in nasilja prične graditi nov temelj res bratske zajednice južnih Slovanov.

Dogodki zadnjega tedna, ki so se vrstili v kratkem takole, so silno delovali na politični barometer. Po seji vodstva SLS v Ljubljani in hrvatskega narodnega predstavništva v Zagrebu sta se sestala voditelji SLS dr. Korošec in podpredsednik HRSS dr. Maček v Zagrebu. Ko pa pride dr. Korošec sam brez Radičevih poslancev v Beograd, je že ves vladni tisk mrzlično na delu, da raznese vesti o nesporazumljenju med opozicijo. Barometer vladne politike poskoči, pa takoj zopet pade, ker dospe v Beograd odposlanec Radičeve stranke, poslanec Predavac, s polnomočji gotovega števila svojih tovarišev. Vladne vesti, da Radičevci nočejo sodelovati v parlamentu, so postavljene na laž, ostane pa še upanje, da se demokrati ne bodo okrenili proti vladi.

Demokrati imajo eno sejo za drugo in radikali upajo na Pribičeviča. Radikali so do zadnjega upali, da bo Pribičevič zbral svoje pristaše ter se njim pridružil. Pa tudi to se je izjalovilo, ker je Pribičevič uvidel, da bi vsled pičlega števila svojih pristašev pri radikalih ne mogel igrati nobene vloge. Rajši se je podvrgel večini pod vodstvom Ljube Davidoviča in samo za slučaj volitev si je izgovoril »proste roke.«

V soboto je Radičev odposlanec Predavac izročil predsedstvu narodne skupščine poverilnice 20 poslancev, ki pridejo takoj v Beograd in nastopijo v skupščini. Od raznih strani se napoveduje, da bo vlada skušala zavladačevati verifikacijo ali potrdilo mandatov Radičeve stranke. To sicer lahko poskusi, a za dalje časa ji to ne bo uspelo ter se bo z večino v parlamentu odločno oglašila tudi javnost proti takemu nasilju in teptanju parlamentarnih načel.

Ko so se vse radikalne nakane in nade izjalovile, je dosegla zmeda v vladnih vrstah svoj vrhunec. Eni hitro očistajo vladne pisarne od raznih spisov, ki bi znali pričati o raznih goljufijah in korupciji, drugi pa še vedno pripovedujejo vsakemu, ki jih hoče poslušati, o zvitem in pretkanem Pašiču — »čiki Bajci«, v katerega stavljajo vse nade, da jih bo rešil iz zagate, v katero jih je tudi spravil. To premetenost čike Baje imenujejo pošteni ljudje sicer verolomnost in tako dalje, a mnogim radikalom tudi vse to še služi v tolažbo ter je za njih prav tako značilno, kakor nedeljski shod srbskih fašistov v Beogradu, kjer je govoril tudi nekdanji avstrijski špijon Gagliardi, ki je nečloveško postopal s Srbi pod avstrijsko vojaško oblastjo, proti nastopu opozicije kot nekakemu »protidržavnemu početju.« — Nasilje, kršenje parlamentarnih načel, fašisti in bivši avstrijski krvnik in špijon — to so zadnji radikalni upi in obenem tudi znaki konca radikalne vlade.

Z doseženim skupnim nastopom opozicije proti vladi je pa storjen tudi prvi korak k spremembi centralistične ustave. Protivladna opozicija odslej ni bila enotna. Demokrati so bili centralisti kakor radikali in je njihova opozicija šla samo za tem, da izsilijo od radikalov obnovo stare centralistične zveze, le Jugoslovanski klub in Jugoslovanski muslimanski klub sta bila v postopanju vsikdar soglasna. Stvarna in ostra opozicija Jugoslov. kluba v narodni skupščini je začela ozračje čistiti. Poslanci drugih skupin so začeli razmišljati o programu Slovenske ljudske stranke in so čimdalje bolj spoznavali, da je ta program stvaren, izvedljiv in edini izhod iz zamotanega položaja. Bevskanje in hujskanje demokratskega časopisja v Sloveniji jih pri tem ni motilo. Tako se je porodila misel o opozicijskem bloku v narodni skupščini, katerega nastop bi bil v vsakem slučaju uspešen le s prihodom poslancev Hrvatske republikanske seljačke stranke. Začela so se pogajanja, ki so pokazala, da je opozicijski blok mogoč le, ako se demokrati odrečejo svojemu centralističnemu stališču. Razgovor je pokazal, da je možen skupen nastop, ker vsaka stranka ohrani svoj program, glede politične smeri pa so se toliko približale, da morejo zrušiti radikalno vlado, napraviti konec njeni korupciji in sestaviti na njeno mesto drugo vlado, ki bi izvršila poziv na volilce. Volilci naj bi odločili, ali so za dosedanji preživeli centralistični režim, ki je rodil toliko gorja, ali pa so za sporazum in enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Preobrat v demokratski stranki, odnosno njeno približanje k proticentralistični skupini so povzročili srbski demokrati z Ljubo Davidovičem na čelu ter s tem pokazali, da znajo državne potrebe boljše presoditi kot pa radikali. Za sporazum, ki edino lahko zgradi notranji in

zunanji državni položaj, so imeli tudi radikali dovolj prilike in danes jim je lahko žal, da so po volitvah potepotali v Zagrebu sklenjeni predspozum. Ta verolomnost ima in bo imela za radikalno stranko najtežje posledice.

Avtonomist

posveča skoro celo predzadnjo številko odgovoru ali pravilno zagovoru na utemeljene očitke »Slovenca«, »Domoljuba« in zlasti »Slovenskega Gospodarja.« Posebno naše ugotovitve v »Slov. Gospodarju« z dne 14. februarja so ga močno zadele. Boji se pač za svoje naročnike, ki jih je pridobil med našimi somišljeniki še v dobi, ko je bil slovenski list in še ne Radičev priganjač. »Avtonomistov« zagovor potrjuje naše trditve. Mi smo slovenskim republikancem okrog »Avtonomista« očitali tajno, skrivnostno (seveda politično) zvezo z Radičem: »Avtonomist« tega ne taji. — Dalje smo zapisali, da je »Avtonomist« imel nalogo, tajno in zvito pripravljati v Sloveniji tla za Radiča in njegovo nesrečno abstinenčno politiko ter da je hotel vplivati na to, da bi naše ljudstvo pritisnilo na naše posonce, naj po Radičevem vzgledu ostanejo doma za pečjo: Tudi tega »Avtonomist« ne zanika, ampak še danes, ko se Radič že odpravlja v Beograd, piše: »O tem, kaj bi bilo boljše za Slovence, ali aktivno sodelovanje v parlamentu, ali pa začasna abstinenca, o tem bo sodila zgodovina.« Kakor se vidi, je »Avtonomist« v tem oziru hujši radičevac nego Radič sam! — Omenili smo, kake navdušene članke je priobčal »Avtonomist« o Radiču, njegovi osebi, njegovih shodih, njegovem političnem delovanju, zlasti, s kakim zaupanjem je pisal o Radičevih uspehih na Angleškem. Tudi tega stavka »Avtonomist« ne more ovreči. V zagovor pa piše: »Mi smo o vseh teh stvareh poročali, kakor je dolžnost vsakega lista, da poroča svojim bralcem, kaj se po svetu godi.« Ko bi bilo samo to, bi mi »Avtonomistu« ne bili očitali radičevstva! Ugotovili smo tudi, da hoče »Avtonomist« v Sloveniji organizirati posebno republikansko »Udruženje slovenskih avtonomistov«, ki nameravajo ob volitvah, kakor je videti, nastopiti proti Slovenski ljudski stranki. Tudi na to ugotovitev »Avtonomist« odgovarja, da ima vsak človek pravico poslužiti se svobode združevanja, da se čutijo slovenski republikanci močne in to zelo močne, in da se ne bodo ustrašili nobenega boja.

Če »Avtonomist« vseh teh ugotovitev ne taji, ampak jih deloma celo izrecno priznava, potem se res čudimo, zakaj se je na te očitke tako na dolgo in široko zagovarjal! Ampak drugo je: S svojim dolgim zagovorom je hotel samo zabrisati utis ostalih naših očitkov, ki so mu po pravici zelo neprijetni. Pred vsem onega, da »Avtono-

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru

v 52. šolskem letu 1923-24.

(Dalje).

Sestindeset let, namreč od svojega početka pa do razkroja in zloma bivše Avstrije, je bila šola kot »Steiermärkische Landes-Obst- und Weinbauschule« popolnoma nemški učni zavod pod nemško deželno upravo v Gradcu. Pretežna večina gojencev je pa tudi takrat bila slovenske narodnosti, kar je bilo naravno, ker so prihajali s slovenskega ozemlja; vendar so učence vzgajali strogo v nemškem duhu, ne brez kvarnih posledic za naše narodne težnje. Znano je, da je bila v zavodu najstrožje prepovedana vsaka slovenska beseda — slovenska govornica med učenci, pa tudi tiskana beseda; celo slovensko strokovno čtivo je bilo zabranjeno. Mnoge slovenske mladeniče, nevede nemškega jezika, je to zelo oviralo v njih strokovnem izobraževanju. Vendar so se pa slovenski mladeniči v splošnem vedno odlikovali po svoji vztrajnosti in tudi naravni nadarjenosti.

Prava strokovna izobrazba je trajala tudi za nemške uprave kakor danes: samo dve leti; za slovenske mladeniče z nezadostno izobrazbo, pri čemer se je najbolj upoštevalo znanje nemškega jezika, je bil ustanovljen še pripravljalni razred kot prvi letnik. Tako je imela šola tedaj tri letnike; prvi, kot pripravljalni letnik, je bil namenjen predvsem Slovincem. To je močno vplivalo i na slovenskega kmeta, ki je neprijetno čutil in spoznaval, da mora njegov sin znati nemški, ako se naj v tej šoli izobrazi. Slično je bilo v drugih učiliščih. Tako je začel znaten del našega pretežno kmetijskega naroda od vlade zahtevati, naj se poučuje i mladina ljudskih šol v nemščini, v takrat edino zve-

ličavnem jeziku. Slovensko šolo so zapostavljali. Pomenčevali so v zadnjih desetletjih pred preobratom vedno huje naše ljudstvo, katero je gnjavila nam neprijazna deželna in državna uprava; ali jedro našega naroda je ostalo zdravo; po osvobojenju iz narodnega in gospodarskega suženjstva je narodna zavest povsod zopet vzplamtela.

Po dolgih 46 letih nemške uprave je zaključila slovenska uprava 28. julija 1923. peto, skupno pa 51. šolsko leto tega zavoda z 59 gojenci (25 drugoletnikov-absolventov, 29 prvoletnikov in 5 praktikantov). Iz Slovenije jih je bilo 49, s Primorskega 4, iz Hrvaške 3, po 1 gojenec pa je bil iz Dalmacije, Črnogore in Srbije. Vsi so sinovi bolj ali manj premožnih kmetovalcev. V 52. šolskem letu 1923.-24. pa je v zavodu 47 rednih gojencev (brez 12 praktikantov); iz Slovenije 39, iz Hrvaške 2, iz Srbije 1 in s Primorskega 5.

Obisk zavoda je zelo dovoljen in se zadnja leta v splošnem še stopnjuje. Internat nudi prostora brez vsake težave le za 50 gojencev. Najboljši dokaz, kako šola ustreza našim kmetijskim potrebam. Da se zagotovi nadalje dober obisk, treba podeliti manj premožnim kmetiskim fantom izdatne podpore in ustanove, da jim omogočimo obisk zavoda; šola ni in ne sme biti samo za premožnejše sloje kmetijskega ljudstva; to bi bilo nesocialno in negospodarsko.

Blizu 700 absolventov in na tisoče obiskovalcev raznih učnih tečajev vinarske in sadjarske šole v Mariboru je delovalo in še deluje širom naše domovine in drugod na kmetijsko-gospodarskem polju; nekaj se jih je pa res porazgubilo v drugih, nekmetijskih poklicih, v kojih pa tudi morejo vsaj neposredno koristiti kmetijstvu, četudi v manjši meri. V zadnjem času je v tem pogledu bolje: z redkimi izjemami se posvečujejo vsi absolventi kmetijski praksi, največ na domači gru-

di, odnosno na posestvih svojih staršev. Tako dosega vinarska in sadjarska šola v Mariboru svoj glavni namen, ki se mu mora posvetiti tudi v bodočnosti.

Ker je Maribor ena najvažnejših prometnih točk na severu naše mlade države, narašča trajno število obiskovalcev zavoda. Kmetijski strokovnjaki šole pa prireajo po možnosti še posebna predavanja v Mariboru in po vaseh. Na mnoga pismena vprašanja se dajejo pismena strokovna mnenja. Tako ima šola premmnoge vezi z zunanjimi kmetijskimi interesi.

Velepomenben zgodovinski dan vinarske in sadjarske šole v Mariboru je bil 19. november 1922., ko smo proslavljali petdesetletnico obstoja tega zavoda z otvoritvijo nove srednje kmetijske šole v Mariboru, ki je začasno nastanjena v prostorih vinarske in sadjarske šole. Odlične svečanosti so se udeležili zastopniki številnih oblasti, uradov, kmetijskih šol, kmetijskih organizacij, korporacij itd.; razen teh gostov je bilo navzočih še nad dve sto drugih udeležencev, nekdanjih absolventov, učencev obeh šol, kmetovalcev, prijateljev šole itd.

Kot strokovni učitelji so delovali v šolskem letu 1922.-23. poleg ravnatelja vinarske in sadjarske šole, kmetijskega ravnatelja Andreja Zmavca, ki je učil vinarstvo in kletarstvo, naslednji gg.: inž. Valentin Petkovič (kmetijski prirodopis, poljedelstvo, kmetijsko gospodarstvo in zadružništvo, kupčijstvo in kmetijsko pravo, kmetijsko knjigovodstvo), Josip Priol (sadjarstvo, sadjezanstvo, uporaba sadja, vrtnarstvo, čebelarstvo), inž. Drago Švigelj (živinoreja in mlekarstvo, telovadba, splošno obrazovanje in konverzatorij); razen teh stalnih strokovnih učiteljev so sodelovale prvovrstne učne moči z raznih drugih učilišč v Mariboru kot pomožni učitelji za ostale pomožne, odnosno pripravljalne in splošno izobraževalne pred-

mist« s svojo radičevsko-hrvatsko pobarvano pisavo hoče pripravljati nadvlado Hrvatov nad Slovenci. Ali ima »Avtonomist« Slovence res za tako kratkovidne, da ne bi jasno spoznali tega-le: Če kak list tako povečuje Radiča, priporoča njegovo politiko, hvali Hrvate zaradi njihove abstinence, kakor je to delal »Avtonomist«, ali ni potem čisto jasno vsakemu otroku, da dela tak list propagando za Radičevo stranko med Slovenci, za zmago hrvatstva nad Slovenci, da hoče kratkomalo spraviti Slovence izpod srbskega pod hrvatski klobuk, pod Radičevo komando? Kako resničen je bil ta naš očitek priča najbolj dopis, ki ga je »Avtonomist« objavil leta 1922 in ki ga priobčuje zopet v predzadnji številki. V tem dopisu se pravi: »Radič se s svojimi poslanci dobro drži. Hrvati že utegnejo kaj dobiti z leti, ker jim ni za dnevnice. Mi Slovenci bomo pa figo dobili; če bomo pa kaj dobili, bomo dobili le s pomočjo Hrvatov. Hrvati so res občudovanja vredni fantje. Mi Slovenci ne bomo nič dobili, dokler ne bomo imeli junaške in korajžne republikanske stranke, kakor jo imajo Hrvati.« — No, danes vidimo, kdo je bolj občudovanja vreden in kdo se je boljše držal v politiki: ali Slovenci, organizirani po veliki večini v Slovenski ljudski stranki, ki so bili ves čas za aktivno politiko v parlamentu, ali pa hrvatski Radičevci, ki danes preklinjajo svojo abstinenco politiko, ki so jo še pred Radičevim odhodom v London blagoslavljali. — Zgoraj navedeni dopis, ki se ga »Avtonomist« še zdaj ni sramoval objaviti, pa kaže tudi, kako prav smo imeli, ko smo zadnjič zapisali, da je »Avtonomist« slovenski list — bil.

Kmetijska dela v mesecu marcu

Doma na dvorišču in pri živini.

Marec je tisti mesec, ko beži zadržljiva zima pred osvežujočo pomladjo. Ko je nastalo toplejše vreme in se začel taliti sneg, je paziti, da snežnica ne priteka v žitne shrambe in podpisnice z gomolji in korenstvom. Kako dobrodejna je moč solčnih žarkov za ubogi človeški rod na svetu, se niti približno ne da preceniti. Odprimo torej vrata na stečaj zlasti pomladnim solčnim žarkom, da pokončajo s svojim ostrim sevom razne škodljive glivice, ki so se naselile tekom zime v naših stanovanjih. Otroke varujemo pred prehladom na livadah, ker je zemlja v marcu še premrzla za prosto tekanje. Cestno ter drugo blato spravimo na kupe ter zvozimo na polje.

Ob lepem vremenu spuščajmo živino čim več na tekališče, da se razgiblje, kar prija zdravju živine. V tem času začnejo živali menjati svojo dlako. Zato jih je krmiti izdatno, ker so za tvorbo dlake potrebne redilne snovi prav tako, kakor za mleko in meso. Na pašnike še živine nikakor ne gorimo, ker je objedanje prvih travnih klic za poznejšo rast trave zelo škodljivo.

Če v pustu solnce kaže svojo moč,
Prav rada mrzla je Velika noč.
In zemlja malo bo poletila pila,
Če marca preveč vlage je dobila.

V vinogradu.

V prvi polovici marca se dovršuje rez vinske trte. Pozna rez slabi vinski trto s tem, da se izceja trtni sok na sveži rezni ploskvi. To izcejanje utegne imeti posledico, da ostanejo najbližja očesa zaprta in ne poženejo. Ko se je zemlja nekoliko osušila, začnemo s prvo kopjo. Ob tej priliki moremo gnojiti s hlevskim gnojem ali z umetnimi gnojili, ako tega nismo opravili že v jeseni. Vzememo locne in zabijamo kolje, ki naj bo vsaj 2 metra

mete. Vsled prerane smrti inž. Svigelja († 10. maja 1923), suplenta srednje kmetijske šole v Mariboru, ki je bil na vinarski in sadjarski šoli pravzaprav pomožni učitelj, in zbog dolgotrajne bolezni strokovnega učitelja Priola sta bila zavodu v tekočem šolskem letu 1923.-24. začasno dodeljena strokovna učitelja Lap s kmetijske šole na Grmu v Novem mestu za sadjarstvo z uporabo sadja in vrtnarstvo ter okrajni ekonom Wernig iz Slovenjgradca za živinorejo in mlekarstvo na obeh šolah, nanovo pa je bil imenovan inž. Zupanič, ki uči vinarstvo, kemijo z agrikulturno kemijo, vinsko kemijo z vajami, telovadbo ter splošno obrazovanje in konverzatorij. Vsa praktična dela pa vodijo in neposredno nadzirajo demonstratorji, odnosno instruktorji, ki jih je — všteti oskrbnika — pet. Stalni pisarniški moči sta dve (knjigovodja in pisarniška pomočnica).

Da izpolnjuje vinarska in sadjarska šola v Mariboru svoje naloge slej kot prej tako častno, je za sluga vseh, ki na njej vzgledno delujejo, po geslu našega Simona Gregoriča:

«Ne samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!»

Splošni pogoji za sprejem učencev.

Šolsko leto začneja sredi septembra in končuje konec julija prihodnjega leta. Ob sklepu vsakega polletja (semestra) sprejmejo učenci šolska spričevala. Učenci drugega letnika pristopajo pred izstopom iz zavoda k sklepnim izpitom iz strokovnih predmetov, na kar se jim izroča glavno spričevalo, ki ocenjuje tudi njih vedenje, pridnost pri pouku ter pridnost in spretnost pri delu.

dolgo, da moremo poletne mladike brez škode za razvoj trsa privezovati nanj. Režemo ključke od ameriške trte na dolgost 40—45 cm ter jih položimo do časa uporabe v zemljo na ne prevlažnem in ne presuhem prostoru vinograda. Tla, ki so bila v jeseni rigolana, je poravnati in nakoliti. Ako niso tla premrzla in premokra, se more začeti s sajenjem enoletnih ali dveletnih cepljenk. Pri sajenju je trte 2 cm visoko zasipati s peskom ali rahlo zemljo, ker bi se sicer utegnile pripetiti, da bi se posušile.

V sadonosniku.

Mesec marec je čas pred rastno dobo (vegetacijo), ko imamo v sadovnjaku navadno največ dela. Vršino snaženje sadnega drevja, dokler ne začne poganjati. Lepo osnaženo sadno drevje je najlepše spričevalo vsakega sadjarja. Dokler bomo opazovali zanikernost in malomarnost v tem oziru, se ni nadejali znatnega napredka v sadjarstvu. Kakor je sramotno za vsakega poljedelca, ki pušči rasti plevel na polju, ravnotako nespametno je, ako trpi sadjar zanemarjeno drevje v svojem sadovnjaku. — Glede snaženja sadnega drevja, kakor važnih sadjarskih opravil sploh, je treba, da se posestniki sadnega drevja, ki niso strokovnjaki, dajo podučiti od večjih sadjarjev. Koliko nedostatkov se vrši ravno v tem oziru dan na dan, se ne da povedati. Prav velikokrat vidimo napake pri žaganju vej. Širčlji po drevju so znamenje zanikernega in nevesčega sadjarja. Debelim vejam prizanašajmo in skušajmo kako drugače razredčiti vejevje. Z žaganjem debelih vej prizadenemo drevesu ogromne izgube hranilnih snovi, ki so bile potrebne za prirast in povzročimo velike rane, ki jih staro drevo le težko zaceli. Takšne veje bi morali odstraniti že v mladosti, ko so bile še šibke in po svojem obsegu neznatne. Vejo odžagamo tako, da izpade rana kolikor mogoče majhna. Žagati torej ne smemo posev, temveč z rastjo veje v navpični smeri. Rane na mladem drevju, ki niso večje od 5 cm v premeru, zacelijo navadno same ob sebi, ako smo jih obrezali gladko na rezni ploskvi. Takšnih ran ni treba zamazati. Večje rane, zlasti na starem drevju, pa je treba na vsak način prevleči s cepilno smolo ali katranom, da jih obvarujemo pred gnilobo. Votline v starem drevju izstrgajmo s kakšnim strganikom ter zadelaemo s cementom. Mlado drevje, ki smo ga vsadili pred par leti na stalen prostor, je pregledati ter po potrebi obrezati. V mrzlejših legah moremo vršiti obrezovanje do konca meseca, v toplejših pa je dokončati to delo v prvi polovici marca. Ako smo drevo pravilno obrezovali v mladosti, ne bo treba žagati debelih vej v svrhu razredčenja v starosti.

Tu in tam opazimo, da gredo mlada drevesa dokaj hitro kvišku, dočim ostajajo debela šibka ter kažejo gladko napeto kožo. Na takšnem drevju je treba debelitev debela s primernimi zarezi v skorjo pospešiti. To storimo, ako prerežemo z ostrim nožem kožo na deblu v eni črti od vrha do tal in sicer na dveh nasprotnih straneh. Paziti moramo pri tem poslu, da prerežemo samo kožo in ne ranimo lesa.

Če najdemo krepko rastoče drevje, ki ne rodi, storimo najbolje, ako ga precepimo s primerno sorto. V tem slučaju cepimo v razkol ali pa v zarezo. V marcu je tudi najprimernejši čas za saditev sadnega drevja. Kdor je pripravil jame in kole za saditev sadnega drevja. Kdor je sedaj hitro in dobro izvršil. O sajenju sadnega drevja bomo spregovorili podrobneje na drugem mestu.

V drevesnici cepimo divjake pri tleh ali pa v vrhu. Okulante prirežimo na čepe, ako tega nismo storili že meseca februarja. V jeseni zrigolani svet za nov drevesnični letnik zasadimo z divjaklji, ki jih bomo avgusta očeslali na mestu.

Pogoji za sprejem učencev se uradno objavljajo navadno meseca junija ali julija vsakega leta v raznih strokovnih in drugih listih ter se glasé približno tako le:

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne . . . septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnoročno, na celo polo pisane prošnje (kolek sedaj 25 dinarjev) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do . . . julija t. l.; prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o nravnosti pri onih prošnicah, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter barem z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku

Na polju in travnikih.

Na njivah je prvi posel, da prebranam vso jesensko oranje. Kar ni bilo preorano pred zimo, preorjimo sedaj v pomladi, čim to vreme dopušča. Ko se je zemlja nekoliko scedila in osušila, je sejati oves, letni ali jari ječmen, jaro pšenico, grašico in bob. Te setve so navadno boljše, čim ranije se posejajo. Za tem je pripravljati zemljo za koruzo in za krompir. Pri tem je potrebna brana bolj nego plug, ker je v pomladi več brant, nego orati. Veliko večjo korist imamo namreč, ako v jeseni globoko preorjemo, v pomladi pa dobro prebranam, kakor smo že povedali za mesec februar, prebrnati ali prevlajati, da pretrgamo prsteno skorjo in omogočimo pristop zraka do korenin.

Na travnikih se poslužimo sedaj travniške brane v polnem obsegu. Njeni premakljivi zobje naj okopajo vso travniško ozemlje kar najtemeljiteje ter naj iztrgajo tudi mahovino in nadležni plevel, ki duši travo.

Na vrtu.

Ker so vsled hude zime v preteklem mesecu zgodnja pomladanska dela morala izostati, veljajo že takrat navedena vrtnarska opravila tudi za mesec marc. Na prisojenih mestih sejemo v prvi polovici mesec grah, peteršilj, mrkev, zeler, salato, rano zelje in ohrovt. Konec marca moremo sejati pozno zelje, karfiol, paradižnike, patležan (Eierfrucht) in papriko. Grah more biti izpostavljen brez škode še 4 stopinjam C mraza, dočim fižolu škodujejo že hladne noči. Vrtno zemljo ob priliki kopati in gnojiti. Vrtnice odkriti in obrezati.

V kleti.

Zapolnjujmo vino v sodih z vinom enake kvalitete in zračimo kleti ob toplih dneh. Prazne sode žveplajmo redno vsakih 6—8 tednov, pri čemur se poslužujemo zažveplalnikov, ako ne uporabljamo tankih azbestnih žvepljenih trakov, pri kojih žveplo pri gorenju ne odpada. Z drugim pretakanjem vina čakajmo še najmanj do srede aprila, ko se začne kletna toplota znatno spreminjati. Pregosto pretakanje vina slabi, ker mu jemlje preveč alkohola in dišečin, od katerih je odvisna vrednost vina v prav veliki meri. Zategadelj imajo vinske trgovine, ki vina ob nezadostni množini primerne posode prelivajo čestokrat iz sode v sod, navadno slabše kvalitete, nego vinski producenti. Iz tega je tudi umevno, zakaj so stara vina, četudi drugače brezhibna, glede alkohola revnejša, kakor so bila v svoji mladosti. Ako nam je vino po prvem pretakanju porjavelo, ga čistimo z želatino ali rastlinskim ogljem (eponitom, enokarbonom). Da se napaka ne ponovi, mu dodamo obenem 3—5 g natrijevega bisulfita na 1 hl.

V čebelnjaku.

Čim nastane toplo vreme in se vzdigne temperatura v sencu na + 8° C, se čebelice podajo v naravo, da se očistijo. Da solčni žarki prezgodaj ne zvabijo čebelic na plan, je treba žrela panjev obsenčiti, kajti v mrzlem zunanjem zraku pod + 7° C bi čebele otrpnile in umrle. Čebele, ki se zvečer, ko so se vrile iz trebljenja v panj, dolgo časa ne morejo umiriti, ali ki tekajo nemirno po bradici, so najbrž brez matice. Če nimamo matice v rezervi, bode treba misliti na združenje, ko bode kazal toplotmer nad + 8° C. Ponajveč odletajo in umirajo na prostem bolehe ali ostarele čebele. Zato nas naj ne vznemirja, ako najdemo pred panji ali na dnu panja nekaj desetih mrtevcev. Je to pač naravni pojav normalnega izumiranja, če pomislimo, da v času napornega dela žive čebele-delavke k večjemu dva meseca. Ob lepem

zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povoljno, se odklonijo. Oskrbnina znaša do preklica mesečno . . . dinarjev. Plačuje se vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta drž. mesta v internatu. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim ubožnim spričevalom ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pismeno.

Razen navedenih pogojev za sprejem je pomniti še sledeče:

V zavodu stanujoči učenec (internist) mora s seboj prinesiti najmanj 4 srajce, 2 spalni srajci, 4 spodnje hlače, 4 pare nogavic, 6 žepnih robcev, 4 obrisače, 1 glavnik, po 1 krtačo za obleko in obuvalo, potrebščine za krpanje obleke, po 1 popolno letno in zimsko obleko za delavnik in praznik, moški predpasnik, 2 para dobrega obuvala (z gladkimi podplati ali kvečjemu nabitimi z gladkimi žrebliji), 4 posteljne rjuhe, po 1 letno in zimsko odejo, 1 zguljavnik z dvema prevlekama. Trsne škarje, vrtnarski in cepilni nož ter ročni brusni kamen, kakor vse za pouk potrebne knjige in druge šolske potrebščine se nabavljajo po posebnih ustnih navodilih po možnosti skupno. Perilo mora biti zaznamovano vsaj z začetnima črkama lastnikovega imena in s številko, katero pa naznani ravnateljstvo šole ob sprejemu v šolo. Perilo se pere v zavodu.

(Dalje prihodnjic).